

Národní přírodní památka Kaňkovy hory (foto: Petra Plisková)

Kde jsou Železné hory horami

Text: Jan Vítek foto: Petra Plisková, Jaroslav Kopřiva, Jaroslav Prodělal

V naší vlasti máme řadu krajinných celků s poněkud honosným názvem „hory“, i když z hlediska zeměpisného jde spíše o vrchoviny či pahorkatiny. K nejznámějším příkladům patří Železné hory na severu Českomoravské vrchoviny, kde se dávně označení hory původně vztahovalo spíše ke zdejšímu „hornímu dílu“, tedy železnorudnému hornictví, nežli k rázu krajiny. Horským dojmem tak působí vlastně jen příkrý, několik set metrů vysoký jihozápadní svah Železných hor nad městem Třemošnice. Toto táhlé pásmo na několika místech rozčlenily hluboké údolní zářezy do nápadných krajinných dominant s nepřehlédnutelnou bizarní „kulisou“ hradní zříceniny Lichnice a zalesněným hřbetem Kaňkových hor.

Historií Země za dva dny

Z krajinářského, přírodovědného a nepochybně i turistického hlediska patří toto území k nejpřitažlivějším partiím CHKO Železné hory a vzhledem k velkému významu neživé složky zdejší přírody se oprávněně stalo také součástí národního geoparku Železné hory. Jeho ústřední motto „Historií Země za dva dny“ dobře vystihuje, že zdejší geologické a geomorfologické zajímavosti poskytují dokonalý průřez více než 600 milionů let dlouhou minulostí a jejich bližší poznání lze na nevelkém prostoru stihnout doslova za „pár dní“.

Nově doplněná o rozhlednu

Ústřední část nejhornatější partie Železných hor vyplňuje národní

přírodní památka Kaňkovy hory. Až do roku 2016 byla součástí rozsáhlejšího území národní přírodní rezervace Lichnice-Kaňkovy hory, nyní chráněného v kategorii evropsky významná lokalita. Hlavním předmětem ochrany jsou zde hodnotná a dosud jen málo narušená společenstva bukových a smíšených lesních porostů na skalnatých a suťových svazích. Nepochybně největším turistickým lákadlem zde ovšem zůstává zřícenina středověkého hradu Lichnice, jež dominuje skalnatému návrší asi 1,5 km od městečka Třemošnice. Zřícenina je veřejnosti přístupná (parkovat lze při úpatí v obci Podhradí) a k jejím atrakcím nedávno přibyla 10 m vysoká rozhledna Milada, která se v roce 2017 stala Stavbou roku

Pardubického kraje. Železná konstrukce rozhledny využívá torzo hradní věže a nabízí široký výhled nejen po zvlněné krajině Železných hor, ale i daleko do podhůří v povodí říčky Doubravy.

Z Dívčího kamene

Kolem Lichnice prochází červená turistická značená trasa (TZT) z Třemošnice s krátkou odbočkou k dalšímu vyhlídkovému místu – tentokrát přírodního původu – na vrcholku skaliska Dívčí kámen (či též Dívčí skok). Pojmenování mu dala pověst o kruté a nakonec i spravedlivě potrestané lichnické hradní panně Miladě, která si prý vymínila, že každý z jejích nápadníků se musí s koněm třikrát otočit na malém a kluzkém vrcholku skály. Vyzrál na ni až ten, který si

nechal posázet koňské podkovy diamanty... Vyhlídka je dnes díky železnému zábradlí zcela bezpečná a nabízí nahlédnutí do hlubiny Lovětínské rokle a na protější srázy Krkaňky.

Vzniká tu nová generace přirozeného lesa

Do Lovětínské rokle lze však sestoupit až asi kilometr od Lichnice, konkrétně u osady Ohrádky, kde je rozcestí červené a žluté TZT. Žluté značení sem spolu s trasou naučné stezky Historie vápenictví přichází od nedalekých Prachovic a pod Lovětínským rybníkem se noří do horní části Lovětínské rokle. Ta se postupně prohlubuje a její příkré, převážně skalnaté svahy byly vždy hustě zarostlé. Žulová skaliska na

Pohled z Lichnice do Lovětínské rokle (foto: Jaroslav Prodělal)

mnoha místech „rozdrobilo“ mrazové zvětvování do kamenných sutí a starý bukový porost byl na počátku tohoto století značně poznamenán vichřicí. Poškozené plochy byly úmyslně ponechány

samovolnému vývoji a tak tu doslova před očima vzniká nová generace přirozeného lesa.

K Berlově vápence

Na konci Lovětínské rokle má „konečnou“ i žluté značení, ale vápenická naučná stezka (spolu se zelenou TZT) pokračuje ještě asi o kilometr dále – k Berlově vápence na okraji obce Závratec při silnici do Třemošnice. Vápno se v ní páli od sklonku 19. století do roku 1960 a vápenec sem byl dopravován lanovkou až z 5 km vzdálených prachovických lomů. Vápěnka je kulturní památkou, nedávno prošla nákladnou rekonstrukcí a její součástí je muzejní expozice věnovaná především historii i současnosti železnohorského vápenictví.

Zřícenina hradu Lichnice nabízí působivé výhledy do okolí (foto: Jaroslav Kopřiva)

i Info

Trasa: Třemošnice, žst. – Třemošnice, nám. (0,5 km) – Třemošnice, východ (1 km) – Podhradí-Lichnice, zříc. (2,5 km) – Nad Lovětínskou roklí (3,5 km) – Lovětínská rokla (5 km) – Závratec, vápenka (6,5 km) – Třemošnice, žst. (7 km)